

נ.צ.: 17100.12590
גוש:
הכרזת האתר: י-4923 עמ' 4983 26.9.00 IAA: 8876/0
רחוב: הרב ניסים
תאור כללי: שרידי מנזר, בורות מים.
הקשר סביבתי: אתר בשצ"פ בלב המרקם האורבני.

שמות אחרים: ג'בל אבו ע'ניים

יעוד המקום: גן ארכיאולוגי פתוח
בעלות: קסטודיה טרה סנטה (פרנציסקנים).
מפעיל המקום: אין
שימוש כיום: שטח לא מפותח.

גודל: ?

חפירות: קורבו ו', 1952.
ניצפות: בינונית/נמוכה
תיצפות: גבוהה מאוד.

תאור הממצאים:

שרידי מנזר (24.7*18.4 מ') וכנסייה מהתקופה הביזאנטית. במרכז המכלול נבנתה חצר, החדרים מוקמו בצידו המערבי של המכלול וכנסייה נבנתה בחלקו הצפוני. באחד החדרים נחשפה רצפת פסיפס לבנה. בחצר נחצב בור מים מעוגל בעומק של כ-4 מ', דפנות הבור טוחים בטיח על בסיס סיד. סמוך לבור - אגן קטן עם תאים מלבניים. מחוץ למכלול המנזר נחצבה שוקת מלבנית. בכנסייה, בחלקו הצפוני של המכלול, נחשף אפסיס הפונה מזרחה (קוטר: 2.25 מ'). בתקופה המוסלמית חולק מבנה הכנסייה לשלושה חלקים. כן נחשפו בכנסייה שרידי ה"אלתרי", עם שתי מדרגות המקשרות בינו לבין חלל הכנסייה. האפסיס בנוי בסלע האם, פעולה שהצריכה חציבה לעומק של כ-4.7 מ'. קורבו מזהה באתר את מנזר פונטינוס-מרינוס שנוסד במאה ה-5 לסה"נ ע"י תלמידיו של אבתימיוס הקדוש. בסמוך: שרידי מבנים עות'מאניים וכן חומה מאוחרת. בחלקה הדרומי של השכונה נחשפה גת.

מבט מהאתר (בקדמת התמונה)

תקופות: ברזל ב', ביזאנטית, עות'מאנית

רמת השתמרות: נמוכה מאוד.

ממצא מיוחד:

פוטנציאל לחפירה עתידית: 1, 2, 3, 4, 5

מידע נוסף:

באתר שרידי תעלות מגן ירדניות.

יחס אתר-סביבה:

האתר ממוקם בלב שטח פתוח המצוי במרכזה של שכונת מגורים. לא קיים כל קשר בין האתר לבין סביבתו הבנויה. השטח מגודר, והשרידים השונים, הארכיאולוגיים וההיסטוריים המצויים בלב השטח, נטושים ומוזנחים. מהאתר קיימת תצפית מרהיבה על הסביבה. דרך עפר מהווה אזור חיץ בין האתר לשטח הבנוי. לא קיימת כל מערכת שילוט/הפנייה לאתר.

נגישות: בינונית/נמוכה. כביש סלול מוביל עד לאתר אך השטח עצמו אינו מוסדר, ומגודר היקפית.

שימור:

מצב השתמרות: גרוע מאוד. באתר לא בוצעו עבודות שימור כלל. השרידים שנחשפו בחפירתו של קורבו כמעט ולא נראים כיום. צמחיה מסתירה את מעט הקירות ששרדו. האתר במצבו הנוכחי מסוכן, היות וקיימים פתחי בורות רבים בשטח. באתר גדלה צמחיית פרא, לא ניכרים סימני ואנדליזם.

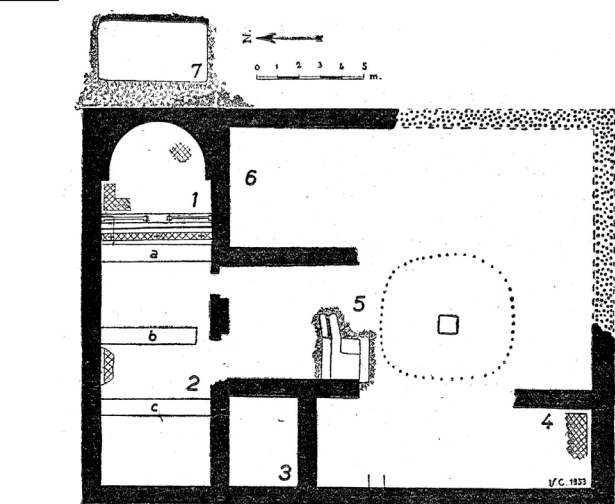
טכנולוגיות: בניית גזית, חציבת בורות בסלע.

מסקנות:

האתר בעל ערך מבחינה תרבותית/דתית ונופית.

- יש לבצע עבודות שימור מקיפות באתר. יש לדאוג לתחזוקה קבועה באתר (לאחר ביצוע עבודות השימור).
 - על האתר להשתלב במסגרת הפיתוח של הגן כולו. לאור השרידים הדלים ניתן "להדגיש" את קו המבנה בעזרת בניית גזית אך בגובה של לא יותר מנדבך אבנים אחד.
 - יש ליצור מערכת תנועה מוסדרת לביקור באתר. מומלץ לשלב את האתר בנקודת תצפית מוסדרת בראש הגבעה, בסמוך לשרידים הארכיאולוגיים. יש להבטיח התקנת מערך שילוט/המחשה.
 - הסמיכות לבתי מגורים, יכולה לשמש כמנוף לפיתוח האתר בעזרת מעורבות קהילתית.
- היחס לאתרים נוספים בסביבה הקרובה:** קיימת קירבה גיאוגרפית לקתיסמה (110), מר אליאס (113), שרידי אמת המים (55) ולגבעת המטוס (115).
- ייתכנות תיירותית:** בינונית, ברמה שכונתית.

☐	ערך ארכיאול' מיוחד
☐	ערך היסטורי
☒	ערך דתי-תרבותי
☐	ערך אדריכלי/טכנו'
☒	מייצג תקופה
☒	ערך נופי
☐	נדירות
☐	רמת השתמרות
☒	מקבץ
☒	פגיעות

תכנית, מתוך: Corbo, V.C. Gli scavi di Kh. Siar al Ghanam

ביבליוגרפיה:

סקר ירושלים [106] אתר 130
אנציקלופדיה לחפירות עמ' 955-956
Corbo 1955: 141-145

ממלא הנתונים:
שחר פוני - אדריכל
גדעון סולימני - ארכיאולוג

תאריך עדכון: סתיו 2002

שרידי בור המים

שרידי מבנה הכנסייה (לא נראים כיום).
מתוך : Corbo 1955

שרידי מבנה עות'מני (?).

שרידי מבנה הכנסייה (לא נראים כיום).
מתוך : Corbo 1955

ההקשר הסביבתי :
שטח פתוח, בלב שכונת מגורים.

שרידי תעלות מגן ירדניות